

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO
Javna ustanova „Djeca Sarajeva“
SARAJEVO

PRAVILNIK O ZAŠTITI NA RADU
JU „DJECA SARAJEVA“ SARAJEVO

Novembar, 2023. godine.

Na osnovu člana 22. tačka d. i člana 23. Zakona o zaštiti na radu ("Službeni list FBiH" br. 79/20) i na osnovu Akta o procjeni rizika broj 5-2043-5214/22 iz decembra 2022. godine, Upravni odbor JU "Djeca Sarajeva" Sarajevo na 51. vanrednoj sjednici održanoj dana 17.11.2023. godine donosi

PRAVILNIK O ZAŠTITI NA RADU JU „DJECA SARAJEVA“ SARAJEVO

I. OPŠTE ODREDBE

Član 1.

- (1) Ovim Pravilnikom se reguliše zaštita na radu koja obuhvata skup mjera i aktivnosti usmjerenih na stvaranje uvjeta koji obezbjeđuju sigurnost na radu, na sprječavanje i otklanjanje opasnosti i štetnosti koje mogu prouzrokovati povrede na radu, oboljenja i oštećenja zdravlja radnika na radu, kao i čuvanje života i zdravlja radnika u JU „Djeca Sarajeva“ Sarajevo (u daljnjem tekstu: Poslodavac).
- (2) Ovim Pravilnikom se utvrđuje i uređuje:
  - a) organizacija provođenja zaštite na radu,
  - b) pravila prevencije i zaštite,
  - c) poslovi sa povećanim rizikom,
  - d) poslovi na kojima se provodi mjera skraćivanja radnog vremena,
  - e) način utvrđivanja zdravstvenog stanja radnika koji rade na poslovima sa povećanim rizikom, i drugih radnika,
  - f) prava, obaveze i odgovornosti radnika za zaštitu na radu i drugih radnika u ovoj oblasti,
  - g) evidencije, izvještavanje i obavještanje o nesrećama i povredama na radu i profesionalnim oboljenjima,
  - h) prelazne i završne odredbe.
- (3) Zaštita na radu kod Poslodavca organizuje se u svim procesima rada.

Član 2.

- (1) Poslodavac je dužan da osigura uslove na radu kojima se u najvećoj mogućoj mjeri sprječava nastanak povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi s radom i koji stvaraju pretpostavku za punu fizičku, psihičku i socijalnu sigurnost radnika.
- (2) Proces rada kod Poslodavca se organizuje tako da radnici, uz uobičajenu pažnju, mogu da rade bez opasnosti po život i zdravlje.
- (3) Radnici imaju pravo da rade kod Poslodavca pod uslovima koji obezbjeđuju potpunu sigurnost na radu, pa se u tom cilju organizuje i unaprjeđuje zaštita na radu.
- (4) Organizacija i proces rada kod Poslodavca moraju biti zasnovani na naučnim i tehnološkim dostignućima, a naročito na mjerama i normativima koji se odnose na privrednu granu odnosno djelatnost kojom se bavi Poslodavac, a koji obezbjeđuju sigurnost radnika za vrijeme rada.
- (5) Zaštita na radu organizuje se, sprovodi i unaprjeđuje uporedo sa organizovanjem i unaprjeđenjem procesa rada uz primjenu savremenih tehničkih, obrazovnih, zdravstvenih, socijalnih, pravnih, ekonomskih i drugih mjera.

Član 3.

Poslove organizacije, sprovođenja i unaprjeđenja zaštite na radu u okviru svojih ovlaštenja i odgovornosti obavljaju svi radnici kod Poslodavca svaki u svom djelokrugu rada, na način kako je regulisano ovim Pravilnikom, i Poslodavac u cjelini kao pravno lice.

Član 4.

Pojmovi koji se koriste u ovom Pravilniku a imaju rodno značenje, koriste se neutralno i odnose se jednako na muški i ženski rod.

Član 5.

- (1) Pravo na sigurnost i zaštitu zdravlja na radu kod Poslodavca imaju:
  - a) radnik,
  - b) lice koje je kod Poslodavca na stručnom osposobljavanju,
  - c) lice koje se nalazi na prekvalifikaciji, dokvalifikaciji ili stručnom usavršavanju,
  - d) učenici ili studenti na praktičnoj nastavi,
  - e) lice koje obavlja volonterski rad i
  - f) drugo lice koje se zatekne u radnoj okolini radi obavljanja određenih poslova, ako je o njegovom prisustvu upoznat Poslodavac.
- (2) Poslodavac vodi evidenciju svih lica koja se zateknu na radu ili u radnoj okolini radi obavljanja određenih poslova u skladu sa Zakonom.

Član 6.

U smislu ovog Pravilnika, mjesto rada je prostor namijenjen za obavljanje poslova (u objektu ili na otvorenom, kao i na privremenim i pokretnim gradilištima, objektima, uređajima, saobraćajnim sredstvima), u kojem radnik boravi i ima pristup u toku rada, kao i svaki prostor, odnosno prostorija u kojem se obavlja posao i koji je pod posrednim ili neposrednim nadzorom Poslodavca.

Član 7.

Nepridržavanje propisanih mjera zaštite na radu predstavlja povredu radne obaveze u skladu sa Pravilnikom o radu Poslodavca, a istovremeno povlači i prekršajnu i krivičnu odgovornost utvrđenu Zakonom.

Član 8.

- (1) Zaštita na radu obuhvata sistem pravila i mjera, a posebno:
  - a) pravila i mjere koje se odnose na radnike, te prilagođavanje procesa rada njihovom polu, dobi, fizičkim i psihičkim sposobnostima,
  - b) pravila i mjere pri upotrebi, održavanju, pregledu i ispitivanju sredstava rada,
  - c) načine i postupke osposobljavanja i obavješćavanja radnika i Poslodavca sa svrhom postizanja odgovarajućeg nivoa zaštite na radu,
  - d) načine i postupke saradnje Poslodavca, radnika i njihovih predstavnika i udruženja, te državnih organa nadležnih za zaštitu na radu,
  - e) zabranu stavljanja radnika u nepovoljniji položaj zbog aktivnosti preduzetih radi zaštite na radu,
  - f) ostale mjere za sprječavanje rizika na radu, sa svrhom uklanjanja faktora rizika i njihovih štetnih posljedica.
- (2) Poslodavac će obavljati sve poslove u vezi sa zaštitom na radu.

Član 9.

Poslodavac provodi mjere zaštite na radu poštujući sljedeća opća načela prevencije:

- a) procjene rizika,
- b) izbjegavanja rizika,
- c) sprječavanja rizika,

- d) otklanjanja rizika na njihovom izvoru,
- e) prilagođavanja rada i mjesta rada radniku naročito u pogledu izbora opreme za rad i metoda rada, kao i izbora tehnološkog postupka da bi se izbjegla jednoličnost u radu u cilju smanjenja njihovog uticaja na zdravlje radnika,
- f) prilagođavanja tehničkom napretku,
- g) zamjene opasnih tehnoloških procesa ili metoda rada bezopasnim ili manje opasnim,
- h) zamjene opasnih materija bezopasnim,
- i) utvrđivanja jedinstvenih preventivnih mjera s ciljem međusobnog povezivanja tehnologije, organizacije rada, uvjeta rada, socijalnih odnosa i uticaja faktora vezanih za radnu okolinu,
- j) davanja prednosti zajedničkim mjerama zaštite pred pojedinačnim,
- k) odgovarajućeg osposobljavanja i obavještanja radnika.

Član 10.

Mjere zaštite na radu, utvrđene ovim Pravilnikom, obuhvataju:

- a) mjere kojima se neposredno obezbjeđuje sigurnost na radu,
- b) mjere u vezi sa uslovima rada,
- c) mjere u vezi sa posebnom zaštitom radnika (žena, mladih radnika i invalidnih lica).

II. MJERE ZAŠTITE NA RADU

1. Mjere kojima se neposredno obezbjeđuje sigurnost na radu

Član 11.

- (3) Poslodavac će prilikom organizovanja rada i radnog procesa osigurati preventivne mjere radi zaštite života i zdravlja radnika, čiji je cilj sprječavanje ili smanjenje rizika na radu, kao i potrebna materijalna sredstva za njihovu primjenu.
- (4) Preventivne mjere Poslodavac utvrđuje prije početka rada radnika, u toku rada, kao i kod svake izmjene tehnološkog postupka, izborom radnih metoda kojima se osigurava sigurnost i zaštita zdravlja na radu, zasnovana na primjeni propisa iz oblasti sigurnosti i zaštite zdravlja na radu, radnih odnosa, tehničkih propisa i standarda te propisa iz oblasti zdravstvene zaštite i dr.

a) Opšte mjere zaštite na radu

Član 12.

Opšte mjere zaštite na radu obuhvataju:

- uslove koje treba da ispunjavaju radne i pomoćne prostorije,
- obezbjeđenje odgovarajućih puteva za prolaz, transport i evakuaciju radnika i drugih lica,
- osiguranje čistoće,
- osiguranje propisane temperature i vlažnosti zraka i ograničenja brzine strujanja zraka,
- osiguranje propisane rasvjete,
- zaštita od štetnih atmosferskih i klimatskih uticaja,
- zaštita od fizikalnih, hemijskih i bioloških uticaja,
- zaštita od prekomjernih napora,
- zaštita od elektromagnetskog i ostalog zračenja,
- pružanje prve pomoći,
- obezbjeđenje potrebne temperature, ventilacije i osvjetljenja,
- ograničenje buke i vibracije,
- obezbjeđenje od udara električne struje i sprječavanje nastanka požara i eksplozije i

- osiguranje prostorija i uređaja za ličnu higijenu.

Član 13.

- (1) Radne i pomoćne prostorije moraju biti prema vrsti poslova dovoljno osvijetljene prirodnom ili vještačkom svjetlošću.
- (2) Prozori, otvori za osvjjetljenje kao i elementi za vještačko osvjjetljenje moraju se držati u čistom i ispravnom stanju.

Član 14.

Radne prostorije u zimskom periodu moraju se zagrijavati, a temperatura u radnoj prostoriji treba da odgovara propisanim vrijednostima u zavisnosti od intenziteta tjelesnog rada, vlažnosti i kretanju zraka u radnoj prostoriji

Član 15.

Visina radnih prostorija treba da je minimalno 2,80m, a magacina i pomoćnih prostorija minimalno 2,60m.

Član 16.

- (1) Podovi radnih prostorija moraju biti čvrsti, ravni, pogodni za održavanje i ne smiju propuštati vlagu.
- (2) U radnim prostorijama mora se obezbijediti prirodna ili vještačka ventilacija.

Član 17.

Svi objekti moraju imati uređaje za hladnu i toplu vodu kao i odgovarajuće sanitarne prostorije.

Član 18.

Električne instalacije i uređaji moraju se izvoditi i održavati u skladu sa važećim propisima.

Član 19.

Poslove održavanja i popravke elektro instalacija i uređaja Poslodavac će povjeriti samo kvalifikovanim radnicima ili organizacijama koji su zato ovlašteni.

Član 20.

- (1) Poslodavac vrši kontrolu ispravnosti elektroinstalacija i to prije upotrebe, nakon rekonstrukcije i obavezno periodični pregled od strane stručne ustanove jednom u tri godine.
- (2) O svim popravkama, mjerenjima i kontrolama na elektroinstalacijama Poslodavac vodi evidenciju.

Član 21.

- (1) U radnim prostorijama Poslodavca moraju biti izvedeni prekidači (sklopke) za odvajanje od mrežnog napona sa vidljivom oznakom „uključeno" i „isključeno".
- (2) Razvodni ormari se moraju izraditi od nezapaljivog materijala. Razvodni ormari moraju biti trajno slobodni i pristupačni.

Član 22.

Radnici su dužni prijaviti svaki kvar na električnim uređajima i instalacijama te takve električne uređaje i instalacije staviti van upotrebe dok od strane stručnog lica ne budu osposobljeni za normalan i siguran rad.

Član 23.

- (1) Svi objekti moraju biti zaštićeni od udara groma prema važećim propisima.
- (2) Poslodavac će vršiti periodičnu kontrolu ispravnosti gromobranske instalacije od strane stručne ustanove u propisanim rokovima i o tome voditi urednu evidenciju.

Član 24.

Svi prilazni putevi, prolazi, kao i putevi unutrašnje komunikacije moraju biti stalno slobodni, prohodni i propisno obilježeni.

Član 25.

Intenzitet buke i vibracije u radnim prostorijama mora biti u dozvoljenim granicama.

Član 26.

- (1) Svi radnici kod Poslodavca moraju biti osposobljeni za pružanje prve pomoći u slučaju povrede ili naglog obolijevanja za vrijeme rada.
- (2) Osposobljavanje radnika za pružanje prve pomoći izvodi se u sklopu obuke iz oblasti zaštite na radu.

b) Posebne mjere zaštite na radu

Član 27.

Radne prostorije moraju biti opremljene sa ormarićima u kojima se nalazi odgovarajući sanitetski materijal za pružanje prve pomoći.

Član 28.

Prije radova nael. instalacijama stručna osoba za te poslove treba provjeriti da li je izvršeno isključenje električne struje i određenim natpisima i upozorenjima obezbijediti da se izvode radovi kako ne bi došlo do neovlaštenog uključanja električne struje.

c) Mjere koje je Poslodavac obavezan provesti

Član 29.

Poslodavac vrši periodične preglede i ispitivanje fizičkih, hemijskih i bioloških štetnosti i mikroklime u radnim i pomoćnim prostorijama.

Član 30.

Periodičnim pregledima i ispitivanjima u smislu prethodnog člana podliježu:

- a) elektroinstalacije i gromobranske instalacije,
- b) radne i pomoćne prostorije u kojima se pojavljuju fizičke, hemijske, biološke i mikroklimatske štetnosti,
- c) pregled sredstava rada.

Član 31.

- (1) Periodične preglede i ispitivanja iz prethodnog člana vrši ovlaštena stručna ustanova iz oblasti zaštite na radu svake tri godine ili nakon promjene lokacije ili kvarova na elektroinstalacijama.
- (2) O izvršenim periodičnim pregledima i ispitivanjima ustanova iz prethodnog člana izdaje ispravu koja sadrži rezultate pregleda i ispitivanja i konstataciju.

2. Mjere u vezi sa uslovima rada

Član 32.

Mjere zaštite na radu u vezi sa uslovima rada odnose se naročito na: uslove u pogledu utvrđivanja zdravstvenog stanja i radne sposobnosti radnika (kod zasnivanja radnog odnosa i raspoređivanja na određena radna mjesta), zdravstvenu zaštitu, radno vrijeme, higijenske uslove i druge uslove koji su od uticaja na zdravlje radnika i njegovu sigurnost na radu.

Član 33.

- (1) Poslodavac je dužan da za sve poslove u procesu rada utvrditi uslove rada i zahtjeve u pogledu zdravstvenih i psihofizičkih sposobnosti radnika koji će te poslove obavljati.
- (2) Radnik ne može zasnovati radni odnos ukoliko prethodno nije utvrđeno da njegovo zdravstveno stanje i psihofizičke sposobnosti odgovaraju uslovima rada i zahtjevima radnog mjesta.
- (3) Zdravstveno stanje i psihofizičke sposobnosti radnika iz stava (2) ovog člana utvrđuju se na osnovu ljekarskog uvjerenja izdatog od strane odjeljenja za medicinu rada ili zdravstvenu zaštitu radnika ovlaštene zdravstvene ustanove.
- (4) Radnik koji boluje od bolesti koja se bez njegovog obavještenja ne može utvrditi ljekarskim pregledom ili ima takve nedostatke koji na određenom radnom mjestu mogu predstavljati opasnost za radnika ili okolinu, dužan je o tome obavijestiti organizaciju iz oblasti zdravstva i Poslodavca.

Član 34.

Poslodavac je obavezan ispitivati radnu okolinu, odnosno vršiti procjenu rizika za radno mjesto i osigurati zaštitu zdravlja i sigurnosti radnika izloženih fizičkim, hemijskim i biološkim štetnostima na radu.

Član 35.

Radniku se ne može narediti prekovremeni i noćni rad ako bi po nalazu nadležne zdravstvene organizacije takav rad mogao ugroziti odnosno pogoršati njegovo zdravstveno stanje.

3. Mjere u vezi sa posebnom zaštitom radnika

Član 36.

- (1) Poslodavac će organizovati radna mjesta tako da vodi računa o prisustvu grupa osjetljivih na određene rizike.
- (2) Grupe posebno osjetljive na rizike, kao što su trudnice, porodilje ili dojilje, maloljetnici, lica sa invaliditetom, kao i radnici sa promijenjenom radnom sposobnošću u smislu propisa o penzijskom i invalidskom osiguranju, moraju se zaštititi od opasnosti koje posebno njih pogađaju, u skladu sa Zakonom, drugim propisima, kolektivnim ugovorom, ukoliko je primjenjiv, i Pravilnikom ili drugim općim aktom Poslodavca.

4. Zabrana rada grupa posebno osjetljivih na rizike na određenim poslovima

Član 37.

- (1) Zabranjen je rad trudnicama, porodiljama i dojiljama na poslovima na kojim postoji rizik od izloženosti opasnim materijama, hemijskim, fizičkim, i biološkim agensima, štetnim zračenjima i mikroklimatskim uticajima, odnosno na poslovima sa teškim uslovima rada, kao

i posebno teškim i opasnim poslovima gdje postoji rizik po njihovo fizičko i mentalno zdravlje.

- (2) Zabranjen je rad maloljetnicima na poslovima koji mogu ugroziti njihovo zdravlje i razvoj.
- (3) Radnik sa promjenjenom radnom sposobnošću ne smije obavljati poslove na kojima postoji opasnost smanjenja preostale radne sposobnosti.

III. PRAVA I DUŽNOSTI DIREKTORA, ODGOVORNIH RADNIKA I RADNIKA U VEZI SA ZAŠTITOM NA RADU

1. Planiranje zaštite na radu

Član 38.

U cilju ostvarivanja razvoja i unaprjeđenja zaštite na radu Poslodavac će da donese Plan zaštite na radu i program mjera zaštite na radu.

Član 39.

- (1) Programom mjera zaštite na radu iz prethodnog člana utvrdiće se ciljevi i zadaci za siguran rad i za unapređenje tehnologije rada, radne sredine, obrazovanje i stručno usavršavanje radnika iz zaštite na radu, unapređenje zdravstvene zaštite i prevencije od povreda i oboljenja radnika.
- (2) Plan zaštite na radu donosi se na duži vremenski period i sadrži ciljeve i zadatke u pogledu organizovanja i usavršavanja procesa rada, poboljšanja uslova rada i preduzimanje mjera zaštite na radu kojima se obezbjeđuje sigurnost na radu.
- (3) Za svaku tekuću godinu donosi se program mjera zaštite na radu u kojem se utvrđuju obaveze i zadaci koje treba izvršiti u tekućoj godini, način i sredstva za izvršenje obaveza i zadataka kao i odgovorni radnici za njihovo izvršenje.

Član 40.

Plan i program mjera zaštite na radu izrađuje odgovorno lice za zaštitu na radu, a donosi direktor.

2. Obaveze Poslodavca

Član 41.

Poslodavac je dužan da:

- a) organizuje poslove sigurnosti i zaštite zdravlja na radu,
- b) vrši procjenu rizika za svako radno mjesto i utvrđuje poslove sa povećanim rizikom, na način i pod uvjetima utvrđenim ovim Pravilnikom kao i Zakonom o zaštiti na radu,
- c) omogući radniku da se prije stupanja na rad upozna sa mjerama sigurnosti i zaštite na radu,
- d) donese interni akt o zaštiti na radu,
- e) obavještava radnike, sindikat i povjerenika za zaštitu na radu o uvođenju novih tehnologija i sredstava za rad, te opasnostima i štetnostima po zdravlje radnika i izdaje uputstva za siguran rad,
- f) osigurava da planiranje i uvođenje novih tehnologija bude predmet savjetovanja sa radnicima i/ili njihovim povjerenikom za zaštitu na radu u vezi sa posljedicama po sigurnost i zdravlje izazvanih izborom opreme, uvjeta rada i radne okoline,
- g) osposobljava radnike za siguran rad,
- h) osigurava radnicima sredstva i opremu lične zaštite i njihovo korištenje,

- i) osigurava periodične ljekarske preglede radnika koji rade na poslovima na kojima postoje povećani rizici po zdravljei preduzima mjere za sprječavanje nastanka invaliditeta i profesionalnih oboljenja radnika,
- j) osigurava periodične preglede sredstava rada i sredstava i opreme lične zaštite pri radu, u skladu sa tehničkim standardima,
- k) osigurava periodične preglede i ispitivanja fizičkih, hemijskih i bioloških štetnosti i mikroklima u radnoj okolini,
- l) osigurava periodične preglede i ispitivanja sredstava rada i opreme, radnih i pomoćnih prostorija i sredstava i opreme lične zaštite, koji ne podliježu obaveznim periodičnim pregledima i ispitivanjima, na način, po postupku i u rokovima utvrđenim općim aktom,
- m) provodi mjere zaštite od požara u skladu sa posebnim propisima,
- n) provodi mjere za osiguranje prve pomoći,
- o) unaprjeđuje sigurnost i zaštitu zdravlja na radu,
- p) obavještava nadležnu inspekciju rada o svakom smrtnom slučaju, nesreći koja je zadesila jednog ili više radnika, teškoj povredi, profesionalnom oboljenju, svakoj pojavi ili bolesti koje pogađaju više od jednog radnika i svakoj pojavi koja bi mogla ugroziti život ili zdravlje radnika na radu,
- q) obavještava nadležnu inspekciju o početku i završetku radova na izgradnji, montaži, zamjeni opreme, remontu i rekonstrukciji objekata,
- r) zabrani upotrebu alkohola za vrijeme rada, odnosno rad radnika pod dejstvom alkohola i drugih narkotika koji smanjuju radnu sposobnost, i
- s) obavještava inspektora rada o preduzetim mjerama radi otklanjanja nepravilnosti na koje je ukazao inspektor rada.

3. Direktor

Član 42.

Obaveze direktora:

- a) Stara se o primjeni odredaba ovog Pravilnika,
- b) Prati izvještaje Plana i programa mjera zaštite na radu,
- c) Organizuje izvršenje zaključaka inspekcije rada o otklanjanju utvrđenih nedostataka i nepravilnosti u vezi sa zaštitom na radu,
- d) Prati rad radnika sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima u oblasti zaštite na radu i preduzima odgovarajuće mjere,
- e) Pokreće disciplinski postupak protiv radnika koji učine povredu radne obaveze iz oblasti zaštite na radu,
- f) donosi odluke o mjerama za unapređenje zaštite na radu,
- g) odgovoran je za cjelokupnu organizaciju i provođenje pravila zaštite na radu u skladu sa Zakonom i ovim Pravilnikom,
- h) osigurava sva potrebna finansijska sredstva za obavljanje – provođenje zaštite na radu.

4. Odgovorno lice za zaštitu na radu

Član 43.

Odgovorno lice za zaštitu na radu odgovoranje za primjenu i kontrolu provođenja mjera zaštite na radu kod Poslodavca koje su propisane odgovarajućim Zakonskim i tehničkim propisima i ovim Pravilnikom, te u tom smislu naročito je odgovorno da:

- a) učestvuje u izradi akta o procjeni rizika,

- b) izrađuje prijedlog internog akta o zaštiti na radu,
- c) izrađuje plan i program mjera zaštite na radu,
- d) vrši unutrašnji nadzor nad primjenom mjera zaštite na radu,
- e) pruža stručnu pomoć poslodavcu u provođenju i unaprjeđenju sigurnosti i zaštite zdravlja na radu,
- f) izrađuje uputstva za siguran rad,
- g) praćenje i organizovanje periodičnih pregleda sredstava za rad, sredstava i opreme lične zaštite, el. instalacija i gromobrana,
- h) prati i organizuje periodične preglede hemijskih, fizičkih i bioloških štetnosti i mikroklimе u radnoj okolini,
- i) priprema i organizuje osposobljavanje radnika za siguran rad,
- j) prati stanja i izvještava poslodavca o povredama na radu, profesionalnim oboljenjima i bolestima u vezi sa radom,
- k) analizira uzroke povreda na radu i profesionalnih oboljenja u saradnji sa ovlaštenim doktorom specijalistom medicine rada i predlaže mjere za unaprjeđenje sigurnosti i zaštite zdravlja na radu,
- l) prati i organizuje periodične ljekarske preglede radnika koji rade na poslovima s povećanim rizikom, te analizira izvještaje o obavljenim periodičnim ljekarskim pregledima,
- m) savjetuje poslodavca u pogledu izbora i nabavke opreme i tehnološkog procesa rada,
- n) saraduje sa poslodavcem prilikom planiranja izgradnje i rekonstrukcije objekata namijenjenih za rad,
- o) saraduje sa nadležnom inspekcijom rada i drugim ustanovama koje se bave sigurnošću i zaštitom na radu,
- p) saraduje sa sindikatom, vijećem zaposlenika i povjerenikom za zaštitu na radu, u skladu sa Zakonom o zaštiti na radu.

5. Povjerenik za zaštitu na radu

Član 44.

- (1) Povjerenik za zaštitu na radu je lice izabrano ili imenovano da predstavlja zaposleno u oblasti sigurnosti i zaštite zdravlja na radu kod poslodavca.
- (2) Broj povjerenika, izbor i njihov mandat utvrđuju se u skladu sa propisom o vijeću zaposlenika, vodeći računa o zastupljenosti svih dijelova procesa rada.
- (3) Povjerenika za zaštitu na radu imenuje sindikat, ukoliko povjerenika nisu izabrali radnici.
- (4) Imenovani povjerenik za zaštitu na radu iz stava (3) ovog člana ima ista prava i obaveze kao i izabrani povjerenik radnika.
- (5) Povjerenik za zaštitu na radu će biti izabran ili imenovan bez obzira na broj radnika ako to zahtijevaju uvjeti rada (povećana opasnost za sigurnost i zdravlje radnika, rad na izdvojenim mjestima i sl.).
- (6) Povjerenik za zaštitu na radu mora imati odgovarajuću stručnu spremu i radno iskustvo.

Član 45.

- (1) Povjerenik za zaštitu na radu ima pravo da:
  - a) dobije informacije o uvjetima rada, analizama povreda na radu, profesionalnih oboljenja i bolesti vezanih za rad, nalazima i preporukama inspeksijskih organa,
  - b) zahtijeva od poslodavca da preduzme odgovarajuće mjere i dostavi mu prijedloge za ublažavanje rizika i otklanjanja izvora opasnosti,

- c) informiše radnike o provođenju mjera zaštite na radu,
  - d) zahtijeva inspekcijski pregled ako smatra da mjere koje je preduzeo poslodavac nisu primjerene cilju po kojem treba osigurati sigurne i zdrave uvjete rada i iznese svoja zapažanja u toku inspekcijskog pregleda,
  - e) prisustvuje inspekcijskim pregledima i/ili dostavi svoja zapažanja u toku inspekcijskih pregleda.
- (2) Za vrijeme obavljanja poslova utvrđenih Zakonom, povjerenik za zaštitu na radu iz reda zaposlenih ima pravo na naknadu plaće u visini plaće koju bi ostvario da je radio na poslovima za koje je zaključio ugovor o radu.
  - (3) Povjerenik za zaštitu na radu poslove utvrđene Zakonom može obavljati najviše šest sati sedmično.
  - (4) Poslodavac osigurava povjereniku za zaštitu na radu potrebna sredstva da može ostvarivati svoje funkcije koje proizilaze iz Zakona o zaštiti na radu.
  - (5) Povjerenik za zaštitu na radu ne može biti doveden u nepovoljniji položaj u odnosu na druge radnike, zbog svojih poslova vezanih za sigurnost i zaštitu zdravlja na radu.

6. Prava i obaveze radnika

Član 46.

- (1) Radnik ima pravo na sigurne i zdrave uslove rada.
- (2) Radna okolina i sredstva za rad moraju, s obzirom na prirodu posla, biti sigurni za radnike i ne smiju ugroziti njihovo zdravlje.

Član 47.

Radnik je dužan da obavlja posao u skladu sa svojom stručnom spremom i završenom obukom, kao i uputstvima koja daje Poslodavac, tako da ne izlaže sebe ili druga lica na koja mogu uticati njegove aktivnosti ili nepažnja u toku procesa rada, opasnostima od povrede na radu ili profesionalnog oboljenja.

Član 48.

- (1) Radnici su, naročito dužni:
  - a) da se pridržavaju utvrđenih pravila sigurnosti i zaštite zdravlja na radu u smislu ovog Pravilnika i Zakona o zaštiti na radu,
  - b) da pravilno upotrebljavaju sredstva za rad i opremu i opasne materije u skladu sa uputstvima proizvođača i uputstvima za siguran rad koja daje Poslodavac,
  - c) da pravilno upotrebljavaju sredstva i opremu lične zaštite koja su im dodijeljena i da ih nakon upotrebe vraćaju na mjesto na kojem se čuvaju,
  - d) ne smiju samovoljno isključiti, modifikovati, promijeniti ili ukloniti sigurnosni uređaj koji je instaliran,
  - e) da odmah obavijeste Poslodavca i/ili odgovorno lice za zaštitu na radu o svakoj pojavi na poslu za koju postoji opravdana sumnja da predstavlja opasnost po sigurnost i zdravlje kao i o nedostacima u postupcima zaštite,
  - f) da obavijeste lice odgovorno za to radno mjesto i/ili odgovorno lice za zaštitu na radu o povredama koje su zadobili,
  - g) da sarađuju sa Poslodavcem i/ili odgovornim licem za zaštitu na radu u provođenju mjera ili zahtjeva koje je naredio inspektor rada,

- h) da saraduju sa Poslodavcem i/ili odgovornim licem za zaštitu na radu u provođenju mjera koje će obezbijediti da radna okolina i uvjeti rada budu sigurni i ne predstavljaju rizik po sigurnost i zdravlje u okviru njihovog radnog mjesta,
  - i) obavljaju periodične ljekarske preglede u terminima po zahtjevu Poslodavca,
  - j) da daju sve podatke i informacije koje traže inspektori rada.
- (2) Radnik koji se ne pridržava utvrđenih pravila sigurnosti i zaštite zdravlja na radu i propisanih obaveza u smislu Zakona o zaštiti na radu i ovog Pravilnika čini težu povredu radne obaveze.
  - (3) Obaveze radnika u području sigurnosti i zaštite zdravlja na radu ne utiču na obaveze i odgovornosti Poslodavca iz ovog Pravilnika i Zakona o zaštiti na radu.

Član 49.

- (1) Radnik ima pravo da odbije da radi ako smatra da mu prijeti neposredna opasnost po život i zdravlje i dužan je da o tome odmah obavijesti svog neposrednog rukovodioca i/ili imenovanog radnika za zaštitu na radu, nadležnog inspektora rada i predstavnika radnika.
- (2) Radnik iz stava (1) ovog člana koji se udaljio sa radnog mjesta, ne smije snositi negativne posljedice u smislu propisa o radu, osim u slučaju ako Poslodavac dokaže da se radnik neopravdano udaljio sa radnog mjesta.

Član 50.

- (1) Radnik je dužan da se pridržava propisanih mjera zaštite na radu i da se brine o provođenju i unaprjeđenju zaštite na radu.
- (2) Radnik ne smije obavljati rad pod uticajem alkohola ili opojnih sredstava.
- (3) Radnik za koga se ustanovi da je pod uticajem alkohola ili drugog opojnog sredstva, da je bolestan ili se na bilo koji način nenormalno ponaša, ne smije se rasporediti na poslove, odnosno radne zadatke kod Poslodavca.

Član 51.

- (1) Prije raspoređivanja radnika na poslove i radne zadatke radi čijeg je vršenja zasnovan radni odnos radnik ima pravo i dužnost da se upozna sa uslovima rada, opasnostima i štetnostima na radnom mjestu kao i propisanim mjerama zaštite na radu.
- (2) Radnik je obavezan da pristupi obuci i provjeri znanja iz oblasti zaštite na radu kao i periodičnim ljekarskim pregledima.
- (3) Radnik koji se ne pridržava utvrđenih pravila sigurnosti i zaštite zdravlja na radu i propisanih obaveza iz zakona i pravilnika čini težu povredu radne obaveze.
- (4) Radnik naročito čini teške povrede radne obaveze ako:
  - a) ne izvršava dužnosti iz zaštite na radu propisane zakonom, podzakonskim aktima, tehničkim standardima, ugovorom o radu i ovim pravilnikom,
  - b) poslove radnog mjesta obavlja suprotno pravilima zaštite na radu,
  - c) ne pristupi obrazovanju i osposobljavanju za siguran rad, ili ne pristupi provjeri znanja za rad na siguran način,
  - d) propusti ili odbije raditi pod nadzorom radnika osposobljenog za rad na siguran način, dok uspješno ne obavi provjeru svoje osposobljenosti za rad na siguran način,
  - e) odbije prihvatiti raspored na drugo radno mjesto za koje se može osposobiti za samostalan rad na siguran način, ako u tri pokušaja nije zadovoljio na provjeri osposobljenosti za rad na siguran način,
  - f) odbije napustiti mjesto rada kada to od njega traži neposredni rukovodilac radi sigurnosti i zaštite zdravlja,

- g) ne prekine rad kada su mu ugroženi život i zdravlje, zato što nisu primijenjena pravila zaštite na radu,
- h) ne obavi na vrijeme ljekarski pregled na koji je upućen,
- i) radeći suprotno pravilima zaštite na radu ugrozi sigurnost ili zdravlje drugih radnika,
- j) ne koristi se ličnim zaštitnim sredstvima na način utvrđen ovim pravilnikom,
- k) ako ošteti ili ukloni oznake upozorenja ili uputstva iz zaštite na radu,
- l) odbije udaljiti se smjesta rada kada je zatečen da radi pod uticajem alkohola ili drugih sredstava zavisnosti,
- m) odbije pristupiti provjeri zdravstvene sposobnosti ili provjeri da li radi pod uticajem alkohola i drugih sredstava zavisnosti,
- n) tokom rada konzumira alkoholna pića ili druga sredstva zavisnosti ili ih unosi u prostore i prostorije poslodavca,
- o) puši na mjestu na kojem je to izričito zabranjeno zbog opasnosti od požara i eksplozije.

IV. OSPOSOBLJAVANJE RADNIKA IZ OBLASTI ZAŠTITE NA RADU

Član 52.

- (1) Poslodavac vrši osposobljavanje radnika za siguran i zdrav rad kod zasnivanja radnog odnosa, odnosno premiještaja na druge poslove, prilikom uvođenja nove tehnologije ili novih sredstava za rad, kao i kod promjene procesa rada koji može prouzrokovati promjenu mjera za siguran i zdrav rad.
- (2) Poslodavac će radnika u toku osposobljavanja za siguran i zdrav rad, upoznati sa svim vrstama rizika na poslovima na koje ga raspoređuje i o preduzetim konkretnim mjerama sigurnosti i zaštite na radu, u skladu sa aktom o procjeni rizika.
- (3) Osposobljavanje radnika za siguran i zdrav rad mora biti prilagođeno specifičnostima radnog mjesta radnika.

Član 53.

- (1) Radnici ne mogu biti raspoređeni na radna mjesta na kojima će samostalno obavljati poslove prije nego što steknu znanja iz člana 50. ovog Pravilnika.
- (2) Osposobljavanje radnika mora se obavljati u toku radnog vremena i smatra se vremenom provedenim na radu.
- (3) Osposobljavanje radnika za siguran i zdrav rad Poslodavac obavlja teorijski i na praktičan način u skladu sa Zakonom o zaštiti na radu.

Član 54.

Osposobljavanje radnika za siguran i zdrav rad Poslodavac će povjeriti odgovornoj osobi za zaštitu na radu ili ukoliko Poslodavac nije u mogućnosti da izvrši osposobljavanje radnika, te poslove povjerit će ovlaštenoj organizaciji. Provjera znanja iz oblasti zaštite na radu za radnike Poslodavca vrši se u rokovima utvrđenim u programu osposobljavanja, o čemu se vodi propisana evidencija.

V. ZDRAVSTVENI NADZOR

1. Poslovi sa povećanim rizikom

Član 55.

- (1) Poslodavac je dužan da radniku koji obavlja poslove sa povećanim rizikom, prije početka rada osigura prethodni ljekarski pregled, kao i periodični ljekarski pregled u toku rada.

- (2) Poslovima sa povećanim rizikom smatraju se:
- a) poslovi sa povećanim rizikom od povređivanja, nastanka profesionalnih oboljenja i oštećenja zdravlja radnika,
  - b) poslovi sa specifičnim zahtjevima koji, u cilju sigurnog i uspješnog rada uvjetuju posebne zdravstvene i psihofizičke sposobnosti radnika na tim radnim mjestima,
  - c) poslovi na kojima, nakon primjene svih tehnički priznatih metoda za smanjenje rizika, postoji preostali rizik za neke radnike.

2. Način obavljanja ljekarskih pregleda

Član 56.

- (1) Prethodni i periodični ljekarski pregledi radnika koji obavljaju poslove sa povećanim rizikom vrše se na način, po postupku i u rokovima utvrđenim aktom o procjeni rizika, na teret poslodavca.
- (2) Radnik iz stava (1) ovog člana koji ne obavi periodični ljekarski pregled ne može nastaviti sa radom dok se ne utvrdi njegovo zdravstveno stanje i psihofizičke sposobnosti.
- (3) Poslodavac je dužan da za sve poslove u tehničko tehnološkom procesu rada utvrdi uvjete rada i zahtjeve u pogledu zdravstvenih i psihofizičkih sposobnosti radnika koji će te poslove obavljati.

3. Posebno osiguranje radnika koji obavljaju poslove sa povećanim rizikom

Član 57.

Poslodavac posebno osigurava od rizika nesreće i povrede na radu radnike koji obavljaju poslove sa povećanim rizikom, utvrđene ovim Pravilnikom, radi obezbjeđenja naknade štete, u skladu sa zakonom.

VI. POVREDE NA RADU

Član 58.

- (1) Povredom na radu smatra se svaka povreda prouzrokovana neposrednim i kratkotrajnim mehaničkim, fizikalnim ili hemijskim dejstvom, kao i povreda prouzrokovana naglim promjenama položaja tijela, iznenadnim opterećenjem tijela ili drugim promjenama fiziološkog stanja organizma ako je takva povreda vezana za obavljanje poslova na radnom mjestu, kao i na putu radi izvršavanja službenih zadataka.
- (2) Nesrećom na poslu smatra se i povreda prouzrokovana na način iz prethodnog stava koja se dogodila na redovnom putu od stalnog mjesta rada do mjesta stanovanja i nazad.

Član 59.

Radnik koji je povrijeđen na poslu dužan je o tome neodložno obavjestiti svog neposrednog rukovodioca i radnika za zaštitu na radu, ukoliko je to u mogućnosti učiniti zbog težine povrede.

Član 60.

- (1) Odgovorno lice za zaštitu na radu, kada sazna da je nastupila nesreća na poslu ili havarija, dužan je odmah izaći na lice mjesta i pristupiti ispitivanju uzroka i okolnosti pod kojima je nastupila nesreća ili havarija. U tom cilju, vrši uviđaj na licu mjesta i prikuplja izjave od učesnika u nesreći i očevidaca, o čemu sastavlja zapisnik.

- (2) Za svaku povredu na radu Poslodavac će na uviđaj pozvati odgovorno lice za zaštitu na radu, neposrednog rukovodioca povrijeđenog radnika.

Član 61.

Kad Odgovorno lice za zaštitu na radu, od nadležnog rukovodioca Poslodavca, bude obaviješteno ili neposredno utvrdi da je nastupila teža tjelesna povreda, kolektivna nesreća ili smrt na poslu, imovinska šteta većih razmjera ili profesionalno oboljenje, o tome odmah izvještava nadležni organ inspekcije rada, a u slučajevima nastupanja težih posljedica i organe MUP-a.

Član 62.

Nakon što utvrdi uzroke i okolnosti pod kojima je nastupila nesreća na poslu ili havarija, lice odgovorno za zaštitu na radu će zahtjevati od odgovornih rukovodioca Poslodavca da preduzmu odgovarajuće mjere da se opasnosti otklone ukoliko postoje.

Član 63.

- (1) Kada nastupi nesreća na poslu, Odgovorno lice za zaštitu na radu će u roku od tri dana od nastupanja povrede, odnosno od časa od kada sazna za povredu, izdati prijavu o nesreći na poslu.
- (2) Prijava se izdaje u 5 primjerka na propisanom obrascu u skladu sa Pravilnikom o sadržaju i načinu podnošenja izvještaja o povredi na radu i profesionalnom oboljenju, te dostavlja nadležnom ljekaru u nadležnoj zdravstvenoj ustanovi.

Član 64.

Odgovorno lice za zaštitu na radu će na podesan način pribaviti jedan primjerak prijave o nesreći od nadležnog ljekara koji ju je obradio, te na taj način voditi registar prijava o nesreći na poslu i obrasce prijava čuvati kao dokumente trajne vrijednosti.

Član 65.

- (1) Prvu pomoć radnicima kod Poslodavca, u slučaju povrede, trovanja ili naglog oboljenja za vrijeme rada pruža svaki radnik i ima obavezu i dužnost da u slučaju nesreće na poslu učestvuje u pružanju prve pomoći.
- (2) Prema svojim mogućnostima i znanjima, radnik učestvuje u raščišćavanju zakrčenih i porušenih prilaza, otkopavanju ili oslobađanju zatrpanih ili prignječenih radnika, transportu povrijeđenih do stanice hitne pomoći i sl.

Član 66.

Prva pomoć koju pružaju posebno obučeni radnici sastoji se iz:

- a) utvrđivanje vrste i stepena povrede (po mogućnosti),
- b) hitnog obavještavanja stanice za hitnu pomoć ili najbliže zdravstvene ustanove i pozivanje sanitetskih kola,
- c) čišćenje predjela oko rane i njenog previjanja,
- d) zaustavljanje krvarenja,
- e) vještačkog disanja i oslobađanja disajnih puteva,
- f) prijenosa i prijevoza povrijeđenog do najbliže zdravstvene ustanove,
- g) pružanje prve pomoći kod udara električne struje.

Član 67.

- (1) U objektu Poslodavca, na vidljivim i lakopristupačnim mjestima, su postavljeni ormarići sa potrebnim sanitetskim materijalom za pružanje prve pomoći, odnosno set za pružanje prve pomoći.
- (2) Ormarići moraju biti obojeni bijelom bojom i na prednjoj strani označeni znakom crvenog krsta.

Član 68.

U slučaju da ovim poglavljem Pravilnika nije sve regulirano, primjenjuje se važeći Pravilnik o pružanju prve pomoći u slučaju povreda i oboljenja radnika na radu.

VII. SREDSTVA I OPREMA LIČNE ZAŠTITE KOJA PRIPADAJU RADNIKU

Član 69.

- (1) U slučaju potrebe Poslodavac će svim radnicima osigurati sredstva i opremu lične zaštite.
- (2) Koristiti se mogu samo sredstva i oprema koja ispunjavaju uslove za sigurnost i zaštitu zdravlja na radu što potvrđuje proizvođač ili uvoznik posebnom potvrdom.

VIII. INSPEKCIJSKI NADZOR

Član 70.

- (1) Inspeksijski nadzor nad izvršavanjem zakonskih i drugih propisa donesenih na osnovu zakona, tehničkih propisa i standarda koji se odnose na sigurnost i zaštitu zdravlja na radu i odredaba ovog Pravilnika, vrši organ uprave za inspekcije poslove u skladu sa Zakonom.
- (2) Poslove inspeksijskog nadzora iz stava (1) ovog člana vrši inspektor zaštite na radu, odnosno inspektor rada (u daljem tekstu: inspektor).

Član 71.

- (1) Poslodavac će na najbrži način izvijestiti općinski organ uprave nadležan za poslove inspekcije rada o svakom smrtnom slučaju, o nesreći koja je zadesila jednog ili veći broj radnika, kao i teže povrede na radu.
- (2) Obavijest iz prethodnog stava vrši direktor usmeno, pismeno ili na neki drugi način.
- (3) Poslodavac će nadležnom inspektoru omogućiti nesmetan rad i staviti mu na raspolaganje svu potrebnu dokumentaciju te pružiti potrebne informacije i obezbijediti prisustvo lica koje on bude tražio.

Član 72.

Poslodavac će pisano izvijestiti nadležnog inspektora o izvršenju rješenja inspektora, u roku od osam dana od datuma isteka roka za otklanjanje nedostataka odnosno nepravilnosti.

Član 73.

- (1) Poslodavac može protiv rješenja nadležnog inspektora rada izjaviti žalbu, u roku od 8 dana od datuma prijema rješenja.
- (2) Poslodavac će:
  - a) odmah izvijesti organ uprave nadležan za poslove inspekcije rada o svakom smrtnom slučaju, kolektivnoj nesreći, teškoj povredi na radu kao i svakoj pojavi koja bi mogla ugroziti život i zdravlje radnika na radu,
  - b) pismeno obavijestiti nadležni organ inspekcije rada o početku rada novog dijela Poslodavca najmanje osam dana prije početka rada,

- c) omogućiti inspektoru rada pregled radnih prostorija i uređaja, odrediti stručne radnike koji će mu dati potrebna objašnjenja i staviti na raspolaganje normativna akta, isprave i druga dokumenta,
- d) na zahtjev inspektora rada, dostaviti tražene podatke u vezi sa zaštitom na radu,
- e) u ostavljenim rokovima otkloniti nedostatke utvrđene pravosnažnim rješenjem inspektora rada, o čemu će ga Poslodavac obavijestiti u roku od osam dana od isteka roka,
- f) na kraju godine podnositi nadležnom organu za poslove inspekcija rada izvještaj o stanju zaštite na radu, povredama radnika na radu, profesionalnim oboljenjima i oštećenjima zdravlja radnika, izvorima i uzrocima povreda i oboljenja, trajanja spriječenosti za rad kao i smrtnim slučajevima i njihovim uzrocima.

IX. EVIDENCIJE, IZVJEŠTAVANJE I OBAVJEŠTAVANJE O NESREĆAMA O POVREDAMA NA RADU I PROFESIONALNIM OBOLJENJIMA

Član 74.

Poslodavac je dužan da vodi propisanu evidenciju o:

- a) radnicima na radnim mjestima sa povećanim rizikom,
- b) radnim mjestima sa povećanim rizikom,
- c) opasnim materijama koje se koriste pri radu,
- d) provjeri znanja radnika iz oblasti sigurnosti i zaštite zdravlja na radu,
- e) izvršenim pregledima i ispitivanjima radne sredine i sredstava za rad,
- f) povredama na radu, profesionalnim oboljenjima, smrtnim slučajevima i njihovim uzrocima,
- g) ljekarskim pregledima radnika.

Član 75.

- (1) Izvještaj o povredi na radu koja se dogodi i profesionalnom oboljenju koje nastane na radnom mjestu, direktor je dužan dostaviti radniku koji je pretrpio povredu, odnosno kod kojeg je nastalo oboljenje, nadležnom zavodu zdravstvenog osiguranja kod kojeg je radnik zdravstveno osiguran, ovlaštenoj zdravstvenoj ustanovi koja obavlja usluge specifične zdravstvene zaštite/medicine rada kod poslodavca, kao i nadležnoj inspekciji rada.
- (2) Izvještaj iz stava (1) ovog člana podnosi se na obrascu čiji je sadržaj i način podnošenja propisan od strane nadležnih ministarstava.

Član 76.

- (1) Direktor je dužan dostaviti nadležnoj inspekciji rada godišnji izvještaj o povredama na radu, profesionalnim oboljenjima, smrtnim slučajevima i njihovim uzrocima, najkasnije do 15.01. tekuće godine za prethodnu godinu.
- (2) Direktor je obavezan odmah obavijestiti nadležnu inspekciju rada o svakom smrtnom slučaju, težoj povredi na radu, profesionalnom oboljenju i svakoj pojavi koja bi mogla ugroziti život ili zdravlje radnika na radu.

Član 77.

Način vođenja evidencija i čuvanju isprava vršit će se u skladu sa Pravilnikom o vođenju evidencija i čuvanju isprava iz oblasti zaštite na radu.

X. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 78.

Izmjene i dopune ovog Pravilnika vrši se na način i po postupku kao i za njegovo donošenje.

Član 79.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osam dana od dana donošenja i bit će objavljen na oglasnoj ploči sjedišta Ustanove.

Broj: 06-01-7/23

Datum: 17.11.2023. godine.

PREDSIJEDNICA UPRAVNOG ODBORA

Vesna Vlašić